

แนวทาง การประเมินความเสี่ยงการทุจริต สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

คำนำ

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ได้ขับเคลื่อนให้หน่วยงานภาครัฐมีระบบ มาตรการ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต โดยมีศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ซึ่งเป็นกลไกภายใต้ศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนหน่วยงานภายในสังกัด/กำกับ ทั้งหน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัด เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพให้การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นเครื่องมือในการป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตในภาครัฐ

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) ในฐานะหน่วยงานภาครัฐ ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต ลดความเสี่ยงการทุจริต ให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำปีปกติ ไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด และเป็นไปตามแนวทางที่สำนักงาน ป.ป.ท. กำหนด

สำนักยุทธศาสตร์และแผน

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

สารบัญ

	หน้า
๑. ความเป็นมา	๑
๒. วัตถุประสงค์	๒
๓. ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	๒
๔. ศัพท์เฉพาะ และคำอธิบาย	๓
๕. แนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๕
๖. เกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS)	๙
๗. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑๔
๘. (ร่าง) สรุปลผลการขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จากสำนักงาน ป.ป.ท.	๑๘
๙. แนวทางในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗	๒๐
๑๐. ปฏิทินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗	๒๒

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๑. ความเป็นมา

การทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยยังเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อระบบสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และความมั่นคงของประเทศ รวมถึงภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นต่อสายตาของประชาคมโลก ประกอบกับองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) ได้เผยแพร่ผลการสำรวจดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index หรือ CPI) ประจำปี ๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๗ โดยจากจำนวนประเทศ ๑๘๐ ประเทศทั่วโลกนั้น ประเทศที่ได้คะแนนสูงสุดที่สุดคือ ๙๐ คะแนน จัดเป็นอันดับ ๑ ของโลก คือ ประเทศเดนมาร์ก อันดับ ๒ ของโลกได้ ๘๗ คะแนน คือ ประเทศฟินแลนด์ อันดับ ๓ ของโลกได้ ๘๕ คะแนน คือ ประเทศนิวซีแลนด์ ในขณะที่ประเทศไทย ได้ ๓๕ คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ ๑๐๘ ของโลก และอยู่ในอันดับที่ ๔ ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งประเทศที่ได้คะแนนสูงสุดคือประเทศสิงคโปร์ ได้ ๘๓ คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ ๕ ของโลก

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีตัวชี้วัดสำคัญ คือ ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยจะต้องอยู่ในอันดับ ๑ ใน ๒๐ หรือมีคะแนนประมาณ ๗๓ คะแนน ภายในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๗๖ - ๒๕๘๐ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ด้านการป้องกันและปราบปราม กำหนดให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ดำเนินการวางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบในส่วนราชการเป็นประจำทุกปี และรายงานผลการปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา หรือตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อเป็นการยกระดับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นเครื่องมือในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ได้อย่างเป็นรูปธรรม สำนักงาน ป.ป.ท. ในฐานะเลขานุการศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) จึงได้พัฒนาแนวทางการดำเนินการเพื่อวางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการ โดยขับเคลื่อนการดำเนินการผ่านศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันและลดโอกาสการทุจริต สามารถนำพาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรใสสะอาด คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี (Good Governance) ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการบริหารจัดการองค์การ

ให้โปร่งใส และน่าเชื่อถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption Control) ซึ่งหมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริต การประเมินความเสี่ยงการทุจริต จึงเป็นเรื่องที่ทุกองค์กรจำเป็นต้องทำ เพราะหากองค์กรได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นในองค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีโอกาสเกิดการทุจริต หรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริต องค์กรก็จะสามารถบริหารจัดการ ยับยั้งความเสียหายที่จะเกิดขึ้น ได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่เหมาะสม หรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริต

นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ท. ได้มีการพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ โดยได้พัฒนาเกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS และประยุกต์ใช้ ISO 37001 (Anti-Bribery Management Systems (ABMS) ระบบการจัดการการต่อต้านการให้และรับสินบน ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนให้หน่วยงานภาครัฐ มีการประเมิน ความเสี่ยงการทุจริต การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต เพื่อป้องกันและลดโอกาสการทุจริต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างมาตรการในป้องกันและลดโอกาสการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ประเภทความเสี่ยงการทุจริต

ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการให้บริการภาครัฐ

ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ การอำนาจหน้าที่ (Authority) คือ อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติ หรือประพฤตินิชอบ

ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้จ่ายงบประมาณ โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปี ที่ทำการประเมินของทุกประเภทงบประมาณ ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น งบเงินอุดหนุน หรือเงิน ที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น งบกลาง เงินนอกงบประมาณ และโครงการที่ถ่ายโอนจากเงินสะสมของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔. ศัพท์เฉพาะ และคำอธิบาย

ศัพท์เฉพาะ	คำอธิบาย
<p>ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)</p>	<p>ความเสี่ยง : เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนและมีความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้น</p> <p>ทุจริต : การใช้อำนาจรัฐในทางที่ผิด : การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤตินิยมชอบและการรับสินบน หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต</p> <p>ปัญหา หรือความต้องการ : ของผู้รับบริการ หรือ ธุรกิจตัวกลาง หรือ Third Party หรือ Customs Broke หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น สำหรับด้านการอนุมัติ อนุญาต ให้ถือว่า เป็นความเสี่ยงการทุจริต เนื่องจากความยุ่งยาก (Pain point) อุปสรรคหรือความต้องการของผู้ขอรับบริการ ในแต่ละจุดสัมผัสของการให้บริการเป็นจุดเสี่ยงหรือเป็นสื่อการเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์ค่าเท่าใด นำไปสู่การจ่ายเงินและค่าธรรมเนียมมอบระบบ หรืออาจมีการเอื้อประโยชน์ หรือการตอบแทนบุญคุณ ในรูปแบบต่าง ๆ อาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม</p>
<p>สินบน Bribery</p>	<p>สินบน Bribery ISO 37001 : ได้ให้ความหมายสินบน หมายถึง การเสนอ การสัญญา การให้ การรับ การเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์ค่าเท่าใด (ผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูปตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม และไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่ใด ๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการโน้มน้าว หรือตอบแทนเพื่อให้บุคคลกระทำ หรือละเว้นการกระทำ อันเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น</p>
<p>ของขวัญ</p>	<p>เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออวยยศยศไมตรี ให้เป็นรางวัล ให้โดยเสนหา ให้เพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ และให้หมายความรวมถึงประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สินหรือการได้รับการบริการ หรือการรับการฝึกอบรม หรือการรับความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียว และไม่ว่าจะให้เป็นบัตรตัว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินหรือสิ่งของให้ ในภายหลัง</p>

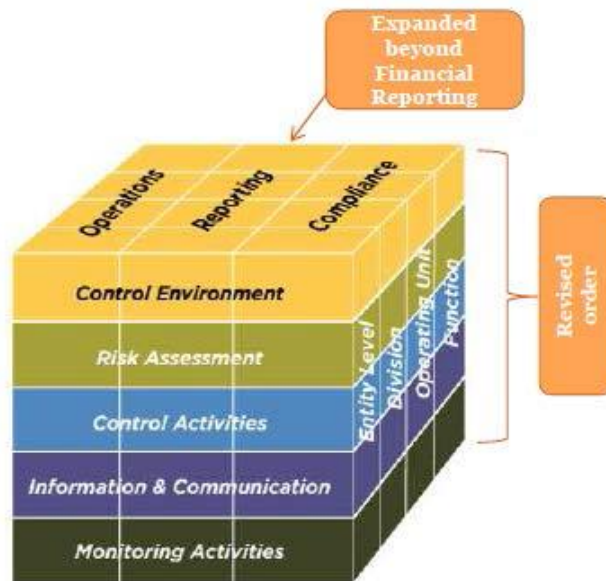
ศัพท์เฉพาะ	คำอธิบาย
การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา	มาตรา ๑๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๓ ให้นิยาม “การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือ บุคคลที่ให้แก่ในโอกาสต่าง ๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกัน
ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบ หรือเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดความเสี่ยงการทุจริตในอนาคต
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน
ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)
ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงการทุจริต (Risk Owner)	ผู้ปฏิบัติงาน หรือรับผิดชอบกระบวนการหรือโครงการ

๕. แนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ดำเนินการตามแนวทางของสำนักงาน ป.ป.ท. ดังนี้

๕.๑ กรอบตามหลักมาตรฐาน Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO) และ ISO 37001:2016

๕.๑.๑ มาตรฐาน COSO 2013 ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ

องค์ประกอบที่ ๑ : สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)

หลักการที่ ๑ - องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม

หลักการที่ ๒ - คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล

หลักการที่ ๓ - คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน

หลักการที่ ๔ - องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

หลักการที่ ๕ - องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ : การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ - กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ - ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ - พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ - ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อ
การควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ : กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ - ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ - พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ - ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ : สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

หลักการที่ ๑๓ - องค์กรมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ - มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายใน
ดำเนินต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ - มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบ
ต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ : กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ - ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ - ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายใน
ทันเวลาและเหมาะสม

๕.๑.๒ กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

Corrective คือ แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้
เกิดขึ้นซ้ำอีก

Detective คือ เผื่อระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่อง
ตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

Preventive คือ ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่น่าไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดในส่วน
พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไป
มีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

Forecasting คือ การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปราม
ล่วงหน้าในเรื่องประเด็นที่ไม่คุ้นเคย ในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้า
ในอนาคต (Unknown Factor)

๕.๑.๓ COSO 2017 (COSO ERM 2017)

กระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร มี ๕ องค์ประกอบ ดังนี้

(๑) Governance and Culture (การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร) ประกอบด้วย บทบาทของคณะกรรมการ โครงสร้างการดำเนินงานตามเป้าหมายกลยุทธ์ การกำหนดวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ การยึดมั่นต่อค่านิยมองค์กร และการสร้างความเข้มแข็งด้านทุนมนุษย์

(๒) Strategy & Objective Setting (กลยุทธ์และวัตถุประสงค์องค์กร) ประกอบด้วย การวิเคราะห์บริบทของธุรกิจ การกำหนดระดับความสามารถในการรับความเสี่ยง การประเมินทางเลือกของกลยุทธ์ จัดการความเสี่ยงองค์กร และการวางเป้าประสงค์ทางธุรกิจภายใต้ความเสี่ยง

(๓) Performance (เป้าหมายผลการดำเนินงาน) ประกอบด้วย การระบุความเสี่ยงการประเมินระดับความรุนแรง การจัดลำดับความเสี่ยง การตอบสนองความเสี่ยง และการพิจารณาภาพรวมของความเสี่ยงองค์กรทั้งหมด

(๔) Review & Revision (การทบทวนและปรับปรุง) ประกอบด้วย การประเมินความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการบริหารความเสี่ยง การทบทวนความสามารถในการจัดการและระดับความเสี่ยง และการปรับปรุงพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงองค์กร

(๕) Information, Communication & Reporting (สารสนเทศ การสื่อสาร และการรายงาน) ประกอบด้วย การใช้สารสนเทศสนับสนุนการบริหารความเสี่ยง การใช้ช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ สนับสนุนการบริหารความเสี่ยง และการรายงานความสำเร็จการดำเนินการ รวมทั้งวัฒนธรรมความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

การบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร (Enterprise Risk Management : ERM) เป็นแนวคิดในการบริหารความเสี่ยงแบบใหม่ ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดแบบเดิม ดังนี้

แบบเดิม	ERM
ทำแยกเป็นส่วน ๆ หรือฝ่าย ๆ	ทำแบบบูรณาการทั่วทั้งองค์กร
บริหารแบบตั้งรับ (รอให้เกิดปัญหาแล้วค่อยแก้ไข)	บริหารแบบเชิงรุก (ป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น)
ทำเป็นครั้งคราวหรือเฉพาะกิจ	ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
มุ่งเน้นด้านลบเพื่อลดความเสียหาย	มุ่งเน้นด้านบวกด้วยโดยแสวงหาโอกาสที่จะเป็นประโยชน์แก่องค์กร ควบคู่กับด้านลบ

๕.๑.๔ ISO 37001:2016 Anti-bribery Management Systems : ABMS มาตรฐานระบบการจัดการต่อต้านการติดสินบน (anti-bribery management systems) ซึ่งองค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน (ISO International Standardized Organization) ประกาศเมื่อปี ๒๕๕๘ ครอบคลุมตั้งแต่การจัดตั้งระบบ กระบวนการดำเนินการ การบำรุงรักษา และการปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการการติดสินบนต้องมีการดำเนินการด้วยมาตรการอย่างเป็นระบบที่สมเหตุสมผล เหมาะสม เพียงพอเพื่อป้องกันการติดสินบนที่ครอบคลุมโครงสร้าง STRUCTURE OF ISO 37001 STANDARD ประกอบด้วย

- (๑) Scope ขอบเขต
- (๒) Normative references การอ้างอิงตามกฎหมาย
- (๓) Term and Definitions ข้อกำหนดและคำจำกัดความ
- (๔) Context of the organization บริบทขององค์กร
- (๕) Leadership ความเป็นผู้นำ
- (๖) Planning การวางแผน
- (๗) Support การสนับสนุน
- (๘) Operation การทำงาน
- (๙) Performance Evaluation การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- (๑๐) Improvement การปรับปรุง

๖. เกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS)

การประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS) เป็นระบบที่สำนักงาน ป.ป.ท. ได้พัฒนาขึ้น สำหรับใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต โดยได้ประยุกต์ใช้แนวความคิดการบริหารจัดการความเสี่ยงตามหลักสากล ซึ่งประกอบด้วย แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงตามแนวของ Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO) ซึ่งประกอบด้วย COSO 2013 internal Control , COSO 2017 Enterprise Risk Management integrating with Strategy and Performance และ ISO 37001:2016 Anti-bribery Management Systems และระบบนี้ยังมุ่งให้มีการดำเนินการตามแนวทางของวงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act หรือ วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุง) เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๖.๑ กรอบแนวความคิดพัฒนาการประเมินเชิงคุณภาพ

- ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk Management Systems: CRMS)
- CRMS จะต้องสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาหน่วยงานในเชิงบวกมากกว่าทำให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรู้สึกกังวล
- ผลการประเมิน CRMS ควรให้แนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนให้กับหน่วยงานไปในตัว
- หน่วยงานราชการที่ได้รับการประเมิน CRMS ได้ประโยชน์จากการประเมิน สามารถนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และได้รับประโยชน์ในมุมของการสื่อสารภาพลักษณ์องค์กร โดยเฉพาะการแสดงให้สังคมและสาธารณชนรู้ว่าหน่วยงานให้ความสำคัญกับการยับยั้งการทุจริต

๖.๒ ระเบียบวิธีการประเมิน

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก/ คะแนน	ตัวชี้วัด ย่อย	จำนวนข้อ ที่ทำการ ประเมิน
๑) แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	๖๐		
๑.๑ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Risk criteria)	๕	๔	๘
๑.๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต (Risk identification)	๒๕		
๑.๓ แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	๒๕		
๑.๔ การรับรองแผนและการเปิดเผยข้อมูล	๕		

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก/ คะแนน	ตัวชี้วัด ย่อย	จำนวนข้อ ที่ทำการ ประเมิน
๒) ผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	๔๐		
๒.๑ การรายงานผลและการเปิดเผยข้อมูล	๕	๒	๒
๒.๒ ผลการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	๓๕		
รวม	๑๐๐	๖	๑๐

๖.๓ ระดับผลการประเมินเชิงคุณภาพ

Excellent : E (ดีเยี่ยม)	สูงกว่า ๘๐ คะแนน
Good : G (ดี)	ระหว่าง ๖๑ - ๗๙ คะแนน
Pass : P (ผ่าน)	ระหว่าง ๕๐ - ๖๐ คะแนน
Upgrade : U (ปรับปรุง)	ต่ำกว่า ๕๐ คะแนน

๖.๔ ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมิน ประกอบด้วย ๒ ตัวชี้วัดหลัก ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ ๑ แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัดย่อย (๖๐ คะแนน)
- ตัวชี้วัดที่ ๒ ผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย ๒ ตัวชี้วัดย่อย (๔๐ คะแนน)

ตัวชี้วัดที่ ๑ แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัดย่อย (๖๐ คะแนน)	เกณฑ์การประเมิน
๑.๑ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Risk criteria) (๕ คะแนน) ประกอบด้วย ๒ เกณฑ์ คือ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)	- ไม่มี = ๐ - มี = ๕
๑.๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต (Risk identification) (๒๕ คะแนน)	
๑.๒.๑ มีความชัดเจน : การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตเป็นหัวใจสำคัญ ต้อง Point Focus เหตุการณ์ที่คาดการณ์ หรือพยากรณ์ ในอนาคตว่าอาจจะเกิดการทุจริต หากไม่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตจึงต้องให้ชัดเจน เพื่อจะนำไปสู่การกำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยง	- ไม่มีความชัดเจน = ๐ - มีชัดเจนบางส่วน = ๕ - มีความชัดเจนของการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต = ๑๐

ตัวชี้วัดที่ ๑ แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัดย่อย (๖๐ คะแนน)	เกณฑ์การประเมิน
การทุจริตให้สามารถ ลดโอกาสหรือลดความเสี่ยงได้ตรงจุด (ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร) (๑๐ คะแนน)	
๑.๒.๒ ไม่มีการระบุปัญหาเป็นความเสี่ยงการทุจริต : การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ต้องไม่นำปัญหาเป็นความเสี่ยงการทุจริต (๕ คะแนน)	<ul style="list-style-type: none"> - มีการระบุปัญหาเป็น ความเสี่ยงการทุจริตเป็น ส่วนใหญ่หรือทั้งหมด = ๐ - มีการระบุทั้งปัญหาและ ความเสี่ยง = ๒ - มีการระบุความเสี่ยง ทั้งหมด = ๕
๑.๒.๓ มีผลการประเมินเป็นความเสี่ยงในระดับตั้งแต่ปานกลาง สูง หรือสูงมาก : การประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการ โดยหลักการ การประเมินความเสี่ยงของขั้นตอนการดำเนินงานมีโอกาสที่จะมีความเสี่ยงในระดับ ที่แตกต่างกัน จึงมีความเป็นไปได้ที่ทุกขั้นตอนจะมีความเสี่ยงระดับต่ำทั้งหมด (๕ คะแนน)	<ul style="list-style-type: none"> - มีผลการประเมินระดับ ความเสี่ยงระดับต่ำ ทั้งหมด = ๐ - มีผลการประเมิน ความเสี่ยงอยู่ระหว่าง ระดับปานกลาง – สูงมาก หรือระดับใดระดับหนึ่ง แต่ต้องไม่ใช่ความเสี่ยง ระดับต่ำเท่านั้น = ๕
๑.๒.๔ มีการประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่มุ่งเน้นการรับสินบน Bribery Risk หรือการรับของขวัญ Gift จากการปฏิบัติหน้าที่ หรือผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถคำนวณมูลค่าได้ (๕ คะแนน)	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มี = ๐ - มีการประเมินความเสี่ยง การรับสินบน = ๕
๑.๓ แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
๑.๓.๑ มีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตสอดคล้อง เชื่อมโยงกับประเด็น ความเสี่ยงที่ได้จากการประเมิน (๑๕ คะแนน) หากมาตรการควบคุมความเสี่ยง การทุจริต ส่วนใหญ่เป็นการอบรมให้ความรู้ ปลูกจิตสำนึก การประกาศ No Gift Policy ในภาพรวมขององค์กร การดำเนินการตามระเบียบกฎหมายการแต่งตั้ง	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่สอดคล้องทั้งหมด = ๐ - สอดคล้องบางส่วน = ๘ - สอดคล้องกับประเด็น ความเสี่ยงที่ประเมิน ทั้งหมด = ๑๕

ตัวชี้วัดที่ ๑ แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัดย่อย (๖๐ คะแนน)	เกณฑ์การประเมิน
<p>ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ การกำกับดูแลโดยผู้บังคับบัญชา โครงการเข้าร่วม CoST หรือ IP หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกันนี้ จะถือว่าเป็นมาตรการที่ไม่สอดคล้อง</p>	
<p>๑.๓.๒ มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้ในแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริต ต้องเป็นมาตรการฯ ที่เป็นผลมาจากการประเมินความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ดังนั้น หากเป็นมาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตที่หน่วยได้ดำเนินการอยู่แล้ว หากจะนำมาเป็นมาตรการของ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ต้องแสดงให้เห็นชัดเจนว่า เป็นมาตรการที่จัดทำเพิ่มเติม จากมาตรการเดิมอย่างไร (๑๐ คะแนน)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นมาตรการที่มี การดำเนินการก่อน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีการบังคับใช้ไปแล้ว = ๐ - เป็นมาตรการที่จะ ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ บางส่วน ดำเนินการในปีถัดไป ด้วย = ๒ - เป็นมาตรการที่จะมี ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ทั้งหมด = ๑๐
<p>๑.๔ การรับรองแผนและการเปิดเผยข้อมูล</p>	
<p>แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ต้องได้รับความเห็นชอบหรือได้รับอนุมัติ จากผู้บริหารของหน่วยงาน และนำเผยแพร่บนเว็บไซต์ ของหน่วยงาน (๕ คะแนน)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มี = ๐ - มีการเสนอแผนบริหาร จัดการความเสี่ยงการทุจริต ต่อผู้บริหารสูงสุด ของหน่วยงานหรือผู้บริหาร ที่กำกับดูแล และเผยแพร่ บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน = ๕

ตัวชี้วัดที่ ๒ ผลการดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย ๒ ตัวชี้วัดย่อย (๔๐ คะแนน)	เกณฑ์การประเมิน
๒.๑ การรายงานผลและการเปิดเผย	
รายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ต้องได้มีการเสนอรายงานต่อผู้บริหารของหน่วยงาน และนำเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน (๕ คะแนน)	- ไม่มี = ๐ - มีการรายงานผลการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตต่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานหรือผู้บริหารที่กำกับ ดูแล และเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน = ๕
๒.๒ ผลการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	
การดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ต้องเป็นการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ เท่านั้น (๓๕ คะแนน)	- มีมาตรการ แต่อยู่ระหว่างดำเนินการยังไม่สามารถบังคับใช้ได้ = ๑๐ - มีมาตรการและการดำเนินการจนแล้วเสร็จมีการบังคับใช้แล้ว ๑ มาตรการ = ๒๐ - มีมาตรการและการดำเนินการจนแล้วเสร็จมีการบังคับใช้แล้ว ๒ มาตรการ = ๒๕ - มีมาตรการและการดำเนินการจนแล้วเสร็จมีการบังคับใช้แล้ว ๓ มาตรการขึ้นไป = ๓๕

๗. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีขั้นตอนหลัก ๕ ขั้นตอน และตารางประกอบการประเมิน ดังนี้

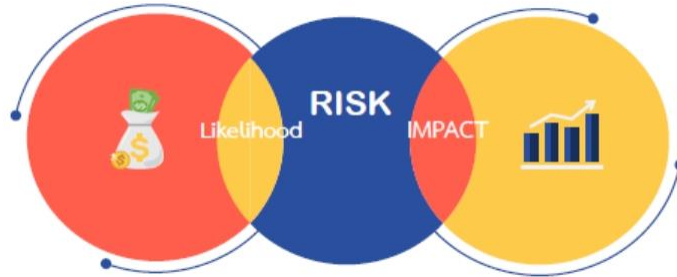
๗.๑ การคัดเลือกกระบวนการ หรือโครงการ หน่วยงานจะต้องค้นหากระบวนการซึ่งเป็นภารกิจงานหลักของหน่วยงานที่มีความเสี่ยงการทุจริต การค้นหาความเสี่ยงการทุจริตอาจค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือ คาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐาน หรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริต ด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัดจากการบริหารงานในปัจจุบัน เช่น ทรัพยากร คน พาหนะ ระบบเทคโนโลยี ไม่มีหรือไม่พอ บุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจ ไม่มีจิตสำนึก ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่การดำเนินงานอาจไม่บรรลุเป้าหมายมาปนกับความเสี่ยงการทุจริต เพราะจะทำให้ละเลยการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

๗.๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต เป็นขั้นตอนหลังจากที่หน่วยงานตกลงร่วมกันว่าจะนำกระบวนการใดมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน หลังจากนั้นให้หน่วยงานนำกระบวนการนั้นมาระบุรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานในกระบวนการนั้น และทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอน โดยการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ให้อธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิด ความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติกรรมการทุจริตที่ในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินให้ละเอียดและชัดเจนมากที่สุดว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร โดยเฉพาะรายละเอียดในส่วนที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีพฤติกรรมทุจริตอย่างไร โดยผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนการหรือโครงการ (Risk Owners) และตัวแทนของหน่วยงานอาจมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกด้วยก็ได้ เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต Risk Owners ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับหรือบิดเบือนในความบกพร่องของตนเอง ผู้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงไม่ใช่ Risk Owners เท่านั้น

๗.๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต หน่วยงานต้องกำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ ด้านโอกาส และด้านผลกระทบ และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย ดังนี้

โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ต้องกำหนดตามความเหมาะสมของ กระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

● ตัวอย่างเกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูงมาก (ร้อยละ ๑๐ ขึ้นไป)
๔	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูง (ร้อยละ ๑๐)
๓	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นบางครั้ง (ร้อยละ ๕)
๒	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นน้อยมาก (น้อยกว่าร้อยละ ๓)
๑	เหตุการณ์ที่ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (ไม่เกิดขึ้นเลย)

● ตัวอย่างเกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกกลโกงข้อมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
๔	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
๓	หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	แทบจะไม่มี

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	ร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล
๑	แทบจะไม่มี

● เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๑	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง
- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

๗.๔ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต หลังจากหน่วยงานระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการแล้ว จากนั้นหน่วยงานต้องให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยการให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต พิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงาน ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) ว่าอยู่ในระดับสูงมาก สูง ปานกลาง หรือต่ำ ตามเกณฑ์ที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ โดยมีตารางการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

ลำดับที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
	ระบุขั้นตอนการดำเนินงานของกระบวนการหรือโครงการตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุด ที่ทำการประเมิน	ระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานโดยละเอียดอธิบายรูปแบบ/วิธีการที่อาจเกิดการทุจริตในอนาคต	ให้คะแนน ตามเกณฑ์ L และ I ตามที่หน่วยงานกำหนด	นำผลคูณ (L x I) ใส่คะแนน		ระบุระดับความเสี่ยงต่ำ/ปานกลาง/สูง/สูงมาก (ดูตามตารางจัดระดับความรุนแรงความเสี่ยงการทุจริต)

๗.๕ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต มาตรการ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุม หรือลดโอกาสความเสี่ยงการทุจริตโดยความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในโซนสีแดง (Red Zone) จะถูกเลือกมาทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็นลำดับแรก ส่วนลำดับความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม สีเหลือง จะถูกเลือกในลำดับต่อมา มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอาจมีหลากหลายวิธีการ หน่วยงานควรทำการคัดเลือกวิธีที่ดีที่สุด และประเมินความคุ้มค่าและเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมินมาประกอบด้วย

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตให้นำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน เพื่อพิจารณาจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) โดยมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้ และต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้เพื่อเป็นการยืนยันผลว่ามาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรืออาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตใหม่ หากพบว่ารูปแบบการทุจริตหรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

๘. (ร่าง) สรุปผลการขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จากสำนักงาน ป.ป.ท.

หน่วยงานในกำกับ/สังกัด กระทรวงยุติธรรม : สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)				
กระบวนการ/โครงการ : โครงการจัดซื้อจัดจ้าง				
ชื่อความเสี่ยง : การจ้างอำนวยการและบริหารจัดการโครงการอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับสูงด้านการอนุวัติมาตรฐานและบรรทัดฐานระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรม (iCPCJ) พ.ศ. ๒๕๖๖				
ขั้นตอนที่มีความเสี่ยงและประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	รายละเอียดมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	(ร่าง) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของสำนักงาน ป.ป.ท.	งบประมาณ
การจัดทำขอบเขตงาน (Term of Reference : TOR) อาจก่อให้เกิดความเสี่ยง หากมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้รับจ้างรายใดรายหนึ่ง	<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ - แนวทางการบริหารความเสี่ยงโครงการสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ - แผนปฏิบัติการและงบประมาณ ประจำปี 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำขอบเขตงาน (Term of Reference : TOR) ให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงาน/ลักษณะของงาน ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนด - หน่วยตรวจสอบภายในดำเนินการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบภายในประจำปี 	<ul style="list-style-type: none"> - ระบุโอกาสและผลกระทบครบถ้วน - มีการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตที่ชัดเจน - ไม่มีการนำปัญหามารับรู้เป็นความเสี่ยงการทุจริต - มีผลการประเมินความเสี่ยงอยู่ระหว่างระดับปานกลาง - สูง - สูงมาก - ไม่มีการประเมินความเสี่ยงเรื่องการรับสินบน - ระดับความเสี่ยงสูง 	๙,๗๙๘,๙๐๐ บาท

หน่วยงานในกำกับ/สังกัด กระทรวงยุติธรรม : สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)				
กระบวนการงาน/โครงการ : โครงการจัดซื้อจัดจ้าง				
ชื่อความเสี่ยง : การจ้างอำนวยการและบริหารจัดการโครงการอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับสูงด้านการอนุวัติมาตรฐานและบรรทัดฐานระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรม (iCPCJ) พ.ศ. ๒๕๖๖				
ขั้นตอนที่มีความเสี่ยงและประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	รายละเอียดมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	(ร่าง) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของสำนักงาน ป.ป.ท.	งบประมาณ
	งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ - แผนการตรวจสอบของหน่วยตรวจสอบภายใน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖		- มาตรการที่ระบุมาสอดคล้องกับประเด็นความเสี่ยงการทุจริตบางประเด็น - มาตรการที่ระบุมาเป็นมาตรการที่มีการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ทั้งหมด - มีการเสนอแผนบริหาร	
คณะกรรมการตรวจรับพัสดุอาจตรวจรับงานหรืออนุมัติให้เบิกจ่ายเงินจากงานที่ส่งมอบไม่ครบถ้วนตามสัญญา หรือล่าช้ากว่ากำหนด	- พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐	- คณะกรรมการตรวจรับพัสดุดำเนินการตรวจรับด้วยรายละเอียดรอบคอบ ตรวจรับให้เป็นไปตามสัญญาและขอบเขตงาน (TOR) - คณะกรรมการตรวจรับพัสดุปฏิเสธการตรวจรับ หากผู้รับจ้างส่งมอบงานไม่ครบถ้วนไม่ถูกต้องตามสัญญา	ความเสี่ยงต่อผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน และมีการเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงานแล้ว - มีการรายงานผลตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตต่อผู้บริหารและมีการเผยแพร่ในเว็บไซต์ของหน่วยงาน - มีมาตรการ และมีผลการดำเนินการแล้วเสร็จ ๑ มาตรการ	

หมายเหตุ : ข้อมูลจากหนังสือสำนักงาน ป.ป.ท. ด่วนที่สุด ที่ ปป ๐๐๒๙/ว ๔๓ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๖ เรื่อง แจ้งข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต และรายงานผลหรือความก้าวหน้าของการดำเนินการตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ตามเกณฑ์ประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems : CRMS) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

**๙. แนวทางในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗**

สำนักงาน ป.ป.ท. กำหนดให้หน่วยงานประเภทองค์กรมหาชน ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต โครงการจัดซื้อจัดจ้างงบประมาณ ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ที่มีวงเงินสูงสุด จำนวน ๑ โครงการ โดยโครงการจัดซื้อจัดจ้าง ที่มีวงเงินสูงสุดของสถาบันฯ คือ การจ้างจัดโครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำรุ่นใหม่ด้านหลักนิติธรรมและการพัฒนา (Rule of Law and Development Program) ปี ๒๕๖๗ หรือ RoLD 2024 วงเงินงบประมาณ ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอน การดำเนินงาน	ประเด็น ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความรุนแรง ของความเสี่ยงการทุจริต			มาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ
		Likelihood	Impact	Risk Score		
การจัดทำ ขอบเขตงาน (Term of Reference : TOR)	การจัดทำขอบเขตงาน (Term of Reference : TOR) อาจก่อให้เกิด ความเสี่ยง หากมีการเอื้อ ประโยชน์ให้กับผู้รับจ้าง รายใดรายหนึ่ง	๑	๓	๓ ปานกลาง	- พระราชบัญญัติ การจัดซื้อจัดจ้างและ การบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ - แนวทางการบริหาร ความเสี่ยงโครงการ สถาบันเพื่อการ ยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์กรมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ - แผนปฏิบัติการและ งบประมาณ ประจำปี	- จัดทำขอบเขตงาน (Term of Reference : TOR) ให้เป็นไปตาม แผนการดำเนินงาน/ ลักษณะของงาน ดำเนินการตาม ขั้นตอนที่กำหนด - หน่วยตรวจสอบ ภายใน ดำเนินการ ตรวจสอบตาม แผนการตรวจสอบ ภายในประจำปี
การกำหนด ราคากลาง	การกำหนดราคากลาง หากมีการกำหนดราคาที่สูง เกินจริง ทำให้มีช่องว่าง ที่อาจทำให้เกิดการทุจริต	๑	๓	๓ ปานกลาง	งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ - แผนการตรวจสอบ ของหน่วยตรวจสอบ ภายใน ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗	- ผู้รับผิดชอบ ดำเนินการหาข้อมูล วิเคราะห์ เปรียบเทียบ งานที่มีลักษณะ คล้ายกัน และกำหนด ราคากลางให้มีความ เหมาะสมกับงาน

ขั้นตอน การดำเนินงาน	ประเด็น ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความรุนแรง ของความเสี่ยงการทุจริต			มาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ
		Likelihood	Impact	Risk Score		
การตรวจรับ พัสดุ	คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ อาจตรวจรับงาน หรืออนุมัติ ให้เบิกจ่ายเงินจากงานที่ส่ง มอบไม่ครบถ้วนตามสัญญา หรือล่าช้ากว่ากำหนด	๔	๒	๘ สูง		<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ดำเนินการตรวจรับด้วยความละเอียดรอบคอบ ตรวจรับให้เป็นไปตามสัญญาและขอบเขตงาน (TOR) - คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ปฏิเสธการตรวจรับ หากผู้รับจ้างส่งมอบงานไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้องตามสัญญา

๑๐. ปฏิทินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ลำดับ	กิจกรรม	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗				หมายเหตุ
		ไตรมาส ๑ (ต.ค. - ธ.ค. ๖๖)	ไตรมาส ๒ (ม.ค. - มี.ค. ๖๗)	ไตรมาส ๓ (เม.ย. - มิ.ย. ๖๗)	ไตรมาส ๔ (ก.ค. - ก.ย. ๖๗)	
๑	ประชุมชี้แจงกรอบแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ โดย สำนักงาน ป.ป.ท.	✓ (๒๗ พ.ย. ๖๖)				
๒	จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของสถาบันฯ		✓			
๓	รายงานแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เผยแพร่ข้อมูลบนเว็บไซต์ของสถาบันฯ และส่งให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงยุติธรรม (ศปท.ยธ.)			✓		- ส่ง ศปท.ยธ. ภายในวันที่ ๓๐ เม.ย. ๖๗ - ส่ง สำนักงาน ป.ป.ท. ภายในวันที่ ๑๕ พ.ค. ๖๗
๔	รายงานผลหรือความก้าวหน้าการดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เผยแพร่ข้อมูลบนเว็บไซต์ของสถาบันฯ และส่งให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงยุติธรรม (ศปท.ยธ.)				✓	- ส่ง ศปท.ยธ. ภายในวันที่ ๓๐ ก.ค. ๖๗ - ส่ง สำนักงาน ป.ป.ท. ภายในวันที่ ๑๕ ส.ค. ๖๗